

دانشکده پزشکی

برنامه درسی دوره کاردانی بهداشت خانواده

تدوین: بهمن ۱۴۰۱

بازنگری بعدی: بهمن ۱۴۰۵

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت خانواده

این برنامه بر اساس برنامه و ضوابط و مقررات ابلاغی معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۰ به عنوان برنامه درسی کاردانی بهداشت خانواده دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مستقل نجف آباد در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۸ تدوین و در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ تصویب گردید.

دکتر احمد سبحانی معاون آموزشی دانشجویی دانشکده پزشکی	دکتر حمید رضا نیکو پار رئیس دانشکده پزشکی	دکتر حسین سلیمانی معاون آموزشی دانشگاه
دکتر سید مهدی مدنی نماینده اعضای هیات علمی گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی	دکتر مرضیه السادات مینویی مدیر دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پزشکی	آقای امیر تابشیان مسئول کمیته برنامه ریزی درسی و طرح آموزشی ها و مدیر گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی
آقای سید محمود کافی موسویان کارشناس آموزش و مسئول امتحانات دانشکده پزشکی	خانم دکتر فریبا ارجمندی مسئول کمیته ارزیابی و ارزشیابی دانشکده پزشکی	خانم نازنین کریم اباده نماینده اعضای هیات علمی گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت گرایش بهداشت خانواده

رشته: بهداشت خانواده

دوره: کاردانی

کمیته برنامه ریزی درسی دانشکده پزشکی در کمیته مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ تشکیل شد و برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت خانواده دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، بر اساس برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت گرایش بهداشت خانواده تایید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی در ۳ فصل (مشخصات کلی، برنامه، شناسنامه دروس شامل (مشخصات درس، شرح درس، محتوا، اهداف آموزشی، روش های ارزیابی، منابع) تدوین و به شرح ذیل تصویب گردید:

۱. برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت خانواده از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشجویان ورودی مهر ماه ۱۴۰۲ لازم الاجراست.
۲. لازم است کلیه اساتید نسبت به آموزش دانشجویان ورودی مهرماه ۱۴۰۲ و بعد از آن از برنامه آموزشی دوره کاردانی بهداشت خانواده از تاریخ ابلاغ استفاده نمایند.

فصل اول

مشخصات دوره

کاردانی بهداشت عمومی : گرایش بهداشت خانواده

Public Health Associate Degree

Majore:Family Health

تعریف رشته:

رشته بهداشت خانواده شاخه ای از علوم بهداشتی است که دانش آموختگان آن جهت تامین، حفظ و ارتقای سلامت اعضای خانواده به ویژه مادران و کودکان می کوشند. دانش آموختگان این رشته برای به ثمر رساندن برنامه های بهداشتی با تاکید بر مراقبت از اعضای خانواده بازوهای اجرایی موثری هستند، که وظایف خود را تحت نظارت مسئولین بهداشتی درمانی در نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی به انجام می رسانند.

تاریخچه:

انسان در گذر زمان با به دست آوردن تجارب مختلف در متن تمدن های گوناگون بشری به تدریج به سوی چگونگی تامین سلامت و کنترل بیماری ها گرایش پیدا نموده است.

دست آورد های بشری در دوره انقلاب صنعتی در مواجهه با پیدایش مسائل جدیدی از قبیل شیوع بیماری ها به روز آیدمی های مختلف پیدایش مسائل مربوط به محیط زیست ست و محیط کار مهاجرت و مسائل جمعیتی روز به روز شفاف تر شد و در نهایت به تدریج در حیطه پزشکی پیشگیری از حیطه پزشکی مبتنی بر درمان استقلال بیشتری یافت پزشکی پیشگیری در مسیر تکاملی خود با عنوان کلی بهداشت عمومی در حیطه های کنترل بیماری ها مهندسی اجتماعی و نهایتاً بهداشت برای همه تکامل یافت.

در کشور ما در سال ۱۳۶۲ طرح تربیت تکنسین های بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها با هدف ارائه خدمات بهداشتی درمانی به ساکنین مناطق روستایی و عشایری کشور به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید در پی آن از سال تحصیلی ۶۴ در دو رشته مذکور از طریق آزمون سراسری و به شیوه نیمه متمرکز از میان داوطلبین روستایی اقدام به پذیرش دانشجویان متعهد به خدمت شد این برنامه با مختصر تغییر از سال ۱۳۷۶ در قالب رشته کاردانی بهداشت عمومی با گرایش بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها و با هدف تربیت نیرو برای مراکز بهداشتی درمانی کشور از طریق آزمون سراسری اقدام به پذیرش دانشجو شد که کماکان ادامه دارد برنامه های درسی این دو رشته یک بار در تاریخ ۱۳۷۸ مورد بازبینی قرار گرفته و بازنگری مجدد در سال ۱۳۸۲ انجام پذیرفته است.

رشته بهداشت خانواده از شاخه های اصلی رشته بهداشت عمومی است که در کلیه موارد مذکور به ایفای وظایف خود می پردازد با توجه به اهمیت تامین سلامت مادران و کودکان و با پذیرش نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی مبتنی بر سیستم شبکه های بهداشتی درمانی در ایران بهداشت خانواده جایگاه واقعی خود را یافت و بر همان اساس ضرورت تدوین برنامه درسی این رشته احساس شد که آخرین بازنگری در سرفصل دروس این رشته در سال ۱۳۸۲ صورت پذیرفته است و در سال ۱۳۸۳ نیز توسط هیئت ارزیابی رشته بهداشت عمومی مورد پژوهش و بازبینی نهایی قرار گرفته که در این مجموعه آورده شده است.

فلسفه باورها :

ما معتقدیم برخورداری از «سلامت» حق همه انسان ها است. از طرفی بر این باوریم که «سلامت نسل های کنونی و آینده» تامین کننده توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خواهد بود. در این راستا دانش آموختگان این رشته بایستی به تامین، حفظ و ارتقای سلامت به ویژه برای مادران، کودکان و سالمندان به عنوان آسیب پذیرترین اعضای خانواده نگاه ویژه داشته باشند. دانش آموختگان این رشته بایستی به اصل برابری انسان ها توجه ویژه داشته باشند و خدمات خود را با توجه به اولویت های ملی به اقشار مختلف اعم از شهری و روستایی - غنی و فقیر- بومی و غیربومی «در صورت تقاضا» و نظایر آن به طور یکسان ارائه نمایند. به طور خلاصه ما تامین، حفظ و ارتقای سلامت را به عنوان یک وظیفه دینی - اخلاقی و ملی تلقی می کنیم.

رسالت:

رسالت موسسات آموزشی تربیت کننده نیرو در رشته بهداشت خانواده، تربیت نیروهای آشنا، معتقد و عامل به مفاهیم، مبانی و راهکارهای تامین - حفظ و ارتقای سلامت برای اعضای خانواده است.

دورنما vision:

- دستیابی به آخرین دستاورد های علمی و تکنولوژیک بهداشت عمومی در شاخه بهداشت خانواده در سطح استانداردهای جهانی در طول ۱۰ سال آینده
- تثبیت جایگاه علمی دانش آموختگان رشته در نظام ارائه خدمات کشور
- ارتقای شاخص های مهم سلامت در خانواده های تحت پوشش خدمت دانش آموختگان

اهداف کلی:

آشنایی فرا گیرندگان این رشته با مفاهیم مرتبط با چگونگی تامین، حفظ و ارتقای سلامت در سطح جامعه، به ویژه برای اعضای خانواده

- کسب اطلاعات و توانمندی های نگرشی و عملی ضروری در زمینه های شیوه های آموزش در جامعه - نحوه مراقبت از اعضای خانواده - راهنمایی خانواده ها - پژوهش های کاربردی و مدیریت کنترل بیماری ها

نقشه ها

نقشه های دانش آموختگان این رشته در جامعه عبارتند از:

نقش آموزشی:

آموزش به خانواده ها به ویژه مادران در زمینه های مختلف حرفه ای با هدف ارتقای سطح آگاهی، نگرش و عملکرد بهداشتی در آن ها

نقش مراقبتی و پایشی:

مراقبت از اعضای خانواده ها، به ویژه مادران و کودکان و پایش سلامت آنها در نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی

نقش مشاوره ای:

راهنمایی خانواده ها درباره مشکلات مربوط به سلامت اعضای خانواده

نقش پژوهشی:

کمک به پژوهش های کاربردی در عرصه های بهداشتی کشور

نقش اجرایی :

کمک به مسئولین در اجرای برنامه های بهداشتی نظیر: کنترل اپیدمی ها، شرایط اضطراری و ...

تحلیل وظایف حرفه ای:

نقش آموزشی:

وظایف آموزشی دانش آموختگان این رشته در این نقش عبارتند از:

- آموزش به مادران در دوران بارداری ، شیردهی و یائسگی

-آموزش و مشاوره پیش از ازدواج به افراد تحت پوشش

نقش مراقبتی و پایشی:

وظایف در این نقش عبارتند از:

-مراقبت قبل و بعد از زایمان مادران

-مراقبت اطفال در دوران نوزادی، شیرخواری و قبل از مدرسه واکسیناسیون-کارت رشد و ...

-پایش سلامت کودکان مدرسه‌ای بر حسب لزوم

نقش مشاوره‌ای:

وظایف در این نقش عبارتند از:

-راهنمایی خانواده‌ها درباره مشکلات مربوط به سلامت اعضای خانواده

نقش پژوهشی:

وظایف در این نقش عبارتند از:

-شرکت در انجام مصاحبه‌های پژوهشی

-گردآوری داده‌های پژوهش‌های کاربردی در مطالعات HSR

نقش اجرایی:

وظایف در این نقش عبارتند از:

-شرکت در برنامه‌های بهداشت مدارس

-ارائه خدمات تنظیم خانواده به افراد تحت پوشش

-نظارت بر چگونگی تشکیل و تکمیل پرونده برای خانوارهای تحت پوشش

-ارجاع موارد ضروری به پزشک مسئول

-بررسی نیازهای تدارکاتی مراکز ارائه خدمات و تنظیم گزارش مربوط به آن

-کمک به انجام برنامه‌های بهداشتی منطقه‌ای، استانی و ملی

-کمک به انجام وظایف سایر واحدهای مراکز بهداشتی - درمانی در موارد ضروری

استراتژی های آموزشی:

- بهره گیری از استراتژی تلفیقی معلم محور و دانشجو محور در آموزش های تئوری بر حسب مورد

- بهره گیری از عرصه های واقعی کار جهت انجام کارآموزی در عرصه

- بهره گیری از روش ها و عرصه های شبیه سازی شده در آموزش های نظری و عملی

ضمناً حسب مورد در آموزش ها از روش ها و عرصه های شبیه سازی شده - آموزش های ادغام یافته در عرصه های کارآموزی که عمدتاً چند پیشه هستند نیز استفاده می شود. به طور کلی، استراتژی حاکم، استراتژی معلم محوری و کارآموزی در عرصه های کار واقعی است.

شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

از طریق آزمون سراسری انجام میشود.

رشته های مشابه در داخل کشور:

در داخل کشور، رشته مشابهی با مشخصات این رشته وجود ندارد.

رشته مشابه در خارج کشور:

در خارج کشور، دوره های کوتاه مدت آموزشی، شبیه این رشته توسط who و بعضی از مراکز کنترل بیماری ها ارائه می شود.

شرایط بورسیه شدن:

دانشجویان این رشته تاکنون بورسیه نشده اند.

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

طول دوره:

-طول دوره کاردانی بهداشت عمومی در گرایش های مبارزه با بیماریها و بهداشت خانواده مطابق آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد واحد های درسی:

تعداد واحد های درسی دوره کاردانی بهداشت عمومی در گرایش های مبارزه با بیماریها و بهداشت خانواده ۶۷ خط واحد به شرح ذیل می باشد.

واحد های گرایش مبارزه با بیماریها به ترتیب زیر تقسیم می شود:

الف عمومی ۱۳ واحد

ب پایه ۱۰ واحد

ج اصلی ۱۴ واحد

د اختصاصی ۱۸ واحد

ه کارآموزی در عرصه ۱۲ واحد

واحد های گرایش بهداشت خانواده به ترتیب زیر تقسیم می شود:

الف عمومی ۱۱ واحد

ب پایه ۱۰ واحد

ج اصلی ۱۳ واحد

د اختصاصی ۲۱ واحد

فصل دوم:

برنامه زمان بندی دروس

کاردانی بهداشت عمومی : گرایش بهداشت خانواده

برنامه زمان بندی دروس دوره « کاردانی بهداشت عمومی »
 بر اساس مصوبه وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
 دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد
 گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی

سال اول - ترم اول

ملاحظات	نوع درس	درس پیش نیاز	تعداد واحد		نام درس	ردیف
			نظری	عملی		
	عمومی	---	۲	-	اندیشه اسلامی ۱	۱
	اصلی	---	۲	-	اصول تغذیه	۲
	پایه	---	۱/۵	۰/۵	تشریح و فیزیولوژی	۳
	پایه	---	۲	-	اصول و مبانی جامعه شناسی	۴
	اصلی	---	۱	-	اصول و کلیات خدمات بهداشتی	۵
	پایه	---	۲	-	روان شناسی و بهداشت روان	۶
	اختصاصی	---	۲	-	اصول بهداشت محیط	۷
	پایه	---	۱	-	فیزیک عمومی	۸
	پایه	---	۱	-	شیمی عمومی	۹
	اختصاصی	---	۱/۵	۰/۵	کلیات و اصول اپیدمیولوژی	۱۰
	عمومی	---	۲	-	دانش خانواده و جمعیت	۱۱
	عمومی	---	۱	-	وصایای حضرت امام خمینی (ره)	۱۲
	عمومی	---	۱	-	قرائت و روانخوانی قرآن کریم	۱۳
جمع کل = ۲۱ واحد						

سال اول - ترم دوم

ملاحظات	نوع درس	درس پیش نیاز	تعداد واحد		نام درس	ردیف
			نظری	عملی		
	اختصاصی	---	۲	-	تغذیه کاربردی با تأکید بر مادر و کودک	۱
	اصلی	تشریح و فیزیولوژی	۰/۵	۰/۵	کمک های اولیه	۲
	اختصاصی	---	۱/۵	۰/۵	بهداشت دانش آموزان و مدارس	۳
	پایه	---	۱	۱	آمار حیاتی مقدماتی	۴
	اختصاصی	---	۱	-	بهداشت سالمندان	۵
	اختصاصی	---	۰/۵	۰/۵	بهداشت دهان و دندان	۶
	اصلی	---	۳	۱	میکروبیولوژی (انگل ، باکتری ، ویروس ، قارچ)	۷
	عمومی	---	۳	-	فارسی عمومی	۸
	عمومی	---	۳	-	زبان انگلیسی عمومی	۹
	عمومی	---	۲	-	مدیریت خطر در حوادث و بلایا	۱۰
جمع کل = ۲۱ واحد						

سال دوم - ترم سوم

ملاحظات	نوع درس	درس پیش نیاز	تعداد واحد		نام درس	ردیف
			نظری	عملی		
	اختصاصی	---	۲	-	آموزش بهداشت و ارتباطات	۱
	اختصاصی	---	۲	-	جمعیت و تنظیم خانواده	۲
	اختصاصی	---	-	۱	تکنولوژی آموزشی	۳
	اختصاصی	تشریح و فیزیولوژی	۲	-	کلیات پزشکی و بهداشت	۴
	اختصاصی	---	۲	-	بیماری های شایع نوزادان و کودکان و طرق پیشگیری از آن در ایران	۵
	اختصاصی	---	۲	-	اپیدمیولوژی بیماری های شایع در ایران	۶
	اختصاصی	---	۲	-	مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی	۷
	اصلی	میکروبیولوژی	۱	-	مصون سازی فعال و انفعالی	۸
	اصلی	---	۲	-	فارماکولوژی	۹
	عمومی	---	-	۱	تربیت بدنی	۱۰
	عمومی	---	۲	-	آیین زندگی	۱۱
جمع کل = ۱۹ واحد						

سال دوم - ترم چهارم

ملاحظات	نوع درس	درس پیش نیاز	تعداد واحد		نام درس	ردیف
			نظری	عملی		
	اختصاصی	همه دروس	-	۱۲	کارآموزی در عرصه	۱
جمع کل = ۱۲ واحد						

فصل سوم

شناسنامه دروس

کاردانی بهداشت عمومی: گرایش بهداشت خانواده

نام درس: تکنولوژی آموزشی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی-بهداشت خانواده

دروس پیشیناز: ندارد

شرح درس:

طراحی یک برنامه آموزشی اساس فرایند آموزش را تشکیل میدهد که در آن با استفاده از روش های علمی اهداف آموزشی انتخاب و روش آموزشی متناسب با آنها پیشنهاد می گردد و با کمک طراحی و تهیه رساله های آموزشی، آن برنامه اجرا می گردد و پس از اجرا مورد ارزشیابی قرار می گیرد. دانشجو در این درس با اصول و مبانی تکنولوژی آموزشی آشنا خواهد شد.

هدف کلی:

آشنایی دانشجو با مفهوم تکنولوژی آموزشی و اصول تولید محتوای الکترونیکی و کسب مهارت در نرم افزارهای اینشات، پاورپوینت، ورد و استوری لاین

اهداف اختصاصی: بر اساس حیطه های شناختی، نگرشی، مهارتی نوشته شود.

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود در

حیطه شناختی

۱. تعاریف و مبانی تکنولوژی آموزشی، فناوری نرم و سخت، اصول تولید محتوای الکترونیکی، اصول طراحی گرافیکی، اصول چندرسانه ای را می داند.
۲. از اصول تولید محتوای الکترونیکی برای تهیه محتوا استفاده کند.
۳. اصول طراحی گرافیکی را در طراحی و تولید محتوای الکترونیکی بکار ببرد.
۴. از اصول طراحی چند رسانه ای برای تهیه محتوای الکترونیکی استفاده کند.
۵. پس از آشنایی با انواع محتواهای الکترونیکی و نرم افزارهای مرتبط با آنها میتواند نوع کار برد آنها را توضیح دهد.
۶. پس از آشنایی با اصول طراحی گرافیک، اصول تولید چندرسانه ای ها میتواند تفاوت بین آنها را تشخیص داده و کاربرد آنها را بیان کند.
۷. پس از آشنایی با ویژگی های محتوای الکترونیکی آموزشی میتواند آنها را بیان کند و در تولید محتوای آموزشی از آنها استفاده کند.

حیطه نگرشی

۱. دانشجو با اطلاعاتی که در این درس کسب می کند به تولید محتوای الکترونیکی و چند رسانه ای علاقمند شده و به این احساس میرسد که می تواند در زمینه تهیه پوستر، فیلم و یا فایل صوتی باکیفیت در زمینه های مختلف از جمله: آموزش، تبلیغات و ارائه محصول یا حتی مشاوره مفید باشد و استعداد کار دارد.

حیطه مهارتی

۱. با بهره گیری از مهارتهایی که در زمینه کار با نرم افزارهای مختلف آموخته است می تواند پوستر، فیلم و یا فایل صوتی باکیفیت در زمینه های مختلف از جمله: آموزش، تبلیغات و ارائه محصول یا حتی مشاوره تولید کند.

چگونگی فعالیت استاد: تهیه محتوای درس، آماده سازی پاورپوینت و اسلاید های آموزشی برای هر جلسه بر اساس اهداف درس، ارایه تمرین های عملی برای هر جلسه،

شیوه تدریس: استفاده از امکانات سایت برای آموزش و ارایه تمرین های عملی، استفاده از پرسش و پاسخ و تمرین برای عمیق سازی یادگیری در فراگیران

وسایل کمک آموزشی: کامپیوتر و پروژکتور

چگونگی فعالیت دانشجو: انجام تمرین های عملی در هر جلسه، مشارکت در فعالیتهای کلاسی

تکالیف دانشجو: انجام تمرین های عملی هر جلسه، انجام پروژه عملی

نحوه ارزیابی دانشجو: رعایت نظم و حضور مرتب در کلاس طبق برنامه، مشارکت فعال دانشجو در فرایند آموزش، حسب ضرورت امتحان کوییز، و امتحان کتبی پایان ترم

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	آشنایی با تعریف تکنولوژی آموزشی، فناوری نرم و سخت، محتوای الکترونیکی.
۲	آشنایی با انواع ابزارهای تولید محتوای الکترونیکی متنی، صوتی و تصویری.
۳	آشنایی با انواع محتواهای الکترونیکی (متنی، صوتی، تصویری)
۴	آشنایی با انواع محتواهای الکترونیکی (ویدئویی و تعاملی)
۵	آشنایی با اصول طراحی گرافیکی (خطوط، مقیاس، رنگ، تکرار)
۶	آشنایی با اصول طراحی گرافیکی (فضای منفی، تقارن، شفافیت، بافت)
۷	آشنایی با اصول طراحی گرافیکی (تعادل، سلسله مراتب، کنتراست، قاب بندی)
۸	آشنایی با اصول طراحی گرافیکی (شبکه بندی، جهت گیری، تصادفی بودن)
۹	آشنایی با اصول طراحی گرافیکی (قواعد، حرکت، عمق، تایپو گرافی، ترکیب بندی)
۱۰	آزمون میان ترم
۱۱	آشنایی با اصول تهیه چند رسانه ای (اصل کانال های حسی، اصل افزونگی)
۱۲	آشنایی با اصول تهیه چند رسانه ای (اصل تفاوت های فردی)

آشنایی با اصول تولید محتوای الکترونیکی آموزشی	۱۳
آشنایی با اصول تهیه چند رسانه ای (اصل چند رسانه ای، اصل مجاورت مکانی، اصل مجاورت زمانی)	۱۴
آشنایی با اصول تهیه چند رسانه ای (اصل انسجام، اصل تفاوت‌های فردی، اصل شخصی سازی)	۱۵
آشنایی با ویژگی های محتوای الکترونیکی آموزشی	۱۶
تکرار، تمرین، پرسش و پاسخ و رفع اشکال	۱۷

منابع درسی:

مقدمات تکنولوژی آموزشی، محمد احدیان

کتاب مبانی نظری و عملی تولید محتوای الکترونیکی، محمد مخبریان

کتاب اصول یادگیری چند رسانه ای و تفاوت‌های فردی، محسن غضنفری

تکنولوژی آموزشی پیشرفته، محمد علی نوروزی

نام درس: اصول و مبانی جامعه‌شناسی

کد درس: ۱۴۲۶

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

درس پیش نیاز: -

شرح درس: اسان موجودی اجتماعی است که با پدیده های اجتماعی ارتباط نزدیک دارد. مطالعه پدیده های اجتماعی و آشنائی با انواع جوامع انسانی و قوانین اجتماعی حاکم بر آنها و چگونگی انجام تحقیق و پژوهش در مسائل مربوط به آن برای دانشجویانی که به دلیل حضور در سیستم ارائه خدمات بهداشتی ارتباط نزدیک و مداوم با مردم واجتماع دارند، بسیار ضروری است.

هدف کلی: آشنایی و شناخت دانشجو با اصطلاحات جامعه شناسی- پدیده‌های اجتماعی- مسایل جامعه شناختی در اجتماع

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود :

حیطه شناختی:

۱- آشنایی با مسایل جامعه و هنجارهای درون جامعه

۲- چگونگی برخورد با مشکلات درون جامعه از منظر تفاوت‌های هنجارپذیری

۳- نحوه اجتماعی شدن در جامعه

۴- درک شرایط اجتماع و محیط زندگی خصوصی، عمومی و شغلی

حیطه نگرشی:

۱- مشارکت فعالانه در مباحث کلاسی و تحلیل کردن مباحث.

۲- یادگیری در زمینه مقایسه و تطبیق مباحث مطرح شده در کلاس.

۳- آشنایی با انتقادپذیری و روحیه نقد مسایل جامعه.

۴- شناخت مسایل فرهنگی و تفاوت‌های فرهنگی اقوام و جوامع.

حیطه رفتاری (عملکردی):

۱- پرسیدن و نقد کردن را انجام دهد.

۲- مطالب گفته شده را بازنگری تحلیل کند.

۳- توانایی ارائه مثالهای مرتبط و متنوع با موضوعات مطرح شده در کلاس را بیاورد.

فعالیت استاد: ۱- ارزیابی دانشجو در ارتباط با مطالب جلسه قبل ۲- انجام حضور و غیاب. ۳- سوال پرسیدن و گرفتن میان ترم.

شیوه تدریس: سخنرانی و ارائه مطالب با طرح درس، مشارکت دادن دانشجو با پرسش و پاسخ، یا در صورت ضرورت در فضای مجازی و آنلاین

وسایل کمک آموزشی: وایت برد، لب تاب

چگونگی فعالیت و تکالیف دانشجو: ۱- حضور دانشجو به موقع و فعال در کلاس. ۲- ارائه تحقیق در سر کلاس ۳- انجام دادن تکالیف مربوطه

نحوه ارزیابی دانشجو: ۱- حضور و غیاب. ۲- پرسش از دانشجو ۳- گرفتن کوئیز و میان ترم

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	معرفی کلی مباحث جامعه‌شناسی - تاریخ جامعه‌شناسی - نظریات افلاطون و ارسطو و ...
۲	تاریخ جامعه‌شناسی و ارائه نظریات آگوست کنت - ماکس وبر - امیل دورکیم
۳	مفهوم جامعه انسانی - ماهیت جامعه
۴	معرفی خاستگاه جامعه - انواع جامعه
۵	معرفی نهادهای اجتماعی - نهادی فرعی - نهادی نخستین
۶	تعریف فرهنگ و تفاوت‌های فرهنگی
۷	معرفی انواع ارزشهای اجتماعی
۸	معرفی انواع هنجارهای اجتماعی
۹	آزمون میان ترم
۱۰	مشکلات پژوهش در جامعه‌شناسی
۱۱	معرفی پدیده‌های اجتماعی
۱۲	مراحل پژوهش در جامعه‌شناسی
۱۳	مشکلات و چالشهای تحقیق در جامعه‌شناسی
۱۴	معرفی برخی نظریه‌های جامعه‌شناسان معاصر در جامعه‌شناسی -
۱۵	نظام طبقاتی در جامعه
۱۶	بررسی مسایل اجتماعی در ایران
۱۷	رفع اشکال

منابع درسی:

- ۱- مبانی جامعه‌شناسی، منصور وثوقی و علی‌اکبر نیک خلق، انتشارات بهینه
- ۲- مبانی جامعه‌شناسی، بروس کوپین، ترجمه غلامعباس توسلی، انتشارات سمت
- ۳- مقدمه بر جامعه‌شناسی، گی روشه، ترجمه هما زنجانی‌زاده، انتشارات سمت

نام درس: اصول بهداشت محیط

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

دروس پیشیناز : ----

شرح درس: عوامل محیطی تاثیر مستقیم بر سلامت جامعه و انسان دارند. آلودگی آب، هوا و غذا می تواند به آسانی سلامت جامعه انسانی را به خطر بیندازد. آشنائی با اصول و مبانی حفظ بهداشت آب، هوا، غذا، و محیط زیست و نحوه استفاده از گندزداها و نیز انجام اقدامات بهداشتی در موارد غیر قابل پیش بینی و حوادث غیر مترقبه در این در بست خواهد آمد.

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با اصول بهداشت محیط

اهداف اختصاصی: بر اساس حیطه های شناختی، نگرشی و مهارتی نوشته شود.
در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

۱. آشنایی با عوامل مختلف آلاینده محیط زیست
۲. شناسایی روش های کنترل و پیشگیری آلودگی های محیط زیست
۳. شناخت استانداردهای محیط زیست

حیطه نگرشی

- 1-در بحث های گروهی فعالانه شرکت نماید.
- ۲-در ارتباط با موضوعات مطرح شده در کلاس سؤال نماید.
- ۳-پس از یادگیری هر موضوع جدید، بتواند جایگاه آن را نسبت به یادگیری موضوعات قبلی مشخص نماید.

حیطه مهارتی

۱. توانایی انتقال یافته ها به دیگران
۲. به کار بستن تکنیک های سنجش آلودگی
۳. توانایی استفاده از روش های کنترل آلودگی در بهسازی محیط

چگونگی فعالیت استاد: تدریس با همکاری دانشجویان و جلب همکاری آنان در فعالیت های کلاسی و خودخوانی برخی سرفصل ها با راهنمایی استاد و مطالعه فعالیت های خارج کلاس که به صورت کتبی ارائه میدهند همراه با ارائه بازخورد به آنان

شیوه تدریس: استفاده از روش سخنرانی در کلاس همراه با استفاده از تصاویر پاورپوینت و کمک گرفتن از دانشجویان در ارائه برخی سرفصل ها

وسایل کمک آموزشی: کامپیوتر و ویدیو پرژکتور

چگونگی فعالیت دانشجو: مطالعه برخی سرفصل ها به صورت خودخوانی با نظارت و راهنمایی استاد

تکالیف دانشجوی: مطالعه سرفصل های مربوط به هر جلسه قبل از شروع کلاس و سپس نت برداری در کلاس و تکمیل نت ها و تهیه جزوه شخصی با استفاده از منابع تعیین شده و تحویل فعالیت های کتبی مطالعاتی در خارج از کلاس به استاد

نحوه ارزیابی دانشجوی: امتحان میان ترم و پایان ترم

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	کلیات و طرح درس و فلسفه و محورهای فعالیت بهداشت محیط و عوامل تهدید کننده سلامت
۲	اکولوژی (تعاریف دامنه فعالیت و رنجیره و شبکه غذایی)
۳	اکولوژی (تقسیم بندی و تعاریف و دامنه عملیاتی هر یک زیرمجموعه ها)
۴	بهداشت هوا (ساختمان اتمسفر و اثرات هوای آلوده بر محیط زیست)
۵	بهداشت هوا (منابع آلودگی هوا و تاثیرات آنها)
۶	بهداشت هوا (اثرات جهانی آلودگی هوا و کنترل آلودگی ها)
۷	بهداشت آب (منابع آب و ویژگی های آنها و گردش آب در طبیعت)
۸	بهداشت آب (منابع آلودگی آب و روشهای پیشگیری از آلودگی)
۹	بهداشت آب (تصفیه آب و استانداردهای آب سالم)
۱۰	آلودگی با عوامل شیمیایی (کشاورزی صنعتی)
۱۱	گندرها و پاک کننده ها و روش های کنترل سموم
۱۲	بهداشت پرتوها (پرتوهای یونساز و غیریونساز و روش های کنترل)
۱۳	بهداشت مواد غذایی (انواع منابع و ویژگیها و منبع آلاینده در مراحل کاشت داشت و برداشت)
۱۴	بهداشت مواد غذایی (روش های نگهداری مواد غذایی)
۱۵	دفع صحیح فاضلاب و روشهای تصفیه و کنترل آلودگی
۱۶	دفع صحیح زباله و روشهای دفع و کنترل آلودگی
۱۷	اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری

منابع درسی:

- ۱- کتاب جامع بهداشتی - دکتر حاتمی
- ۲- اصول بهداشت محیط - حسن امیربیگی

نام درس: اصول تغذیه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

دروس پیشنیاز: ندارد

شرح درس: با توجه به نقش تغذیه صحیح در حفظ سلامت بدن و پیشگیری از بیماریها و تاثیر کمبودهای تغذیه ای بر عملکرد ارگانهای بدن دانشجویان در طی این درس با اهمیت تغذیه، نقش تغذیه در سلامت و بیماری، تغذیه صحیح و سالم و منابع مغذی و نقش فیزیولوژیک آنها در بدن آشنا می شوند.

هدف کلی: آشنایی با نقش و اهمیت تغذیه در سلامت و مواد مغذی و اهمیت آنها در برنامه غذایی

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود.

حیطه شناختی

- ۱- انواع مواد مغذی را نام برده، نقش و اهمیت هر کدام را در سلامت انسان توضیح دهد
- ۲- منابع غذایی غنی هریک از مواد مغذی را نام ببرد
- ۳- بیماریهای ناشی از کمبود مواد مغذی را نام ببرد و علل و عوامل ایجاد کننده آنها را توضیح دهد
- ۴-

حیطه نگرشی:

۱- دانشجو به مطالعات مربوط به تغذیه علاقمندی نشان دهد.

۲- نسبت به اصلاح برنامه تغذیه ای خود اقدام نماید

حیطه رفتاری (عملکردی):

۱- به موقع در کلاس درس حضور بهم رساند

۲- تکالیف و فعالیتهای کلاسی را به نحو مطلوب انجام دهد

۳- در بحث های مرتبط به درس شرکت فعال داشته باشد

چگونگی فعالیت استاد: ۱- حضور به موقع در کلاس، ۲- انجام حضور و غیاب در ابتدای کلاس ۳- پرسش و پاسخ از مباحث جلسه قبل ۴- در صورت لزوم ارائه تکلیف برای جلسه بعد

شیوه تدریس: سخنرانی، پرسش و پاسخ

فعالیت و تکالیف دانشجو: ۱- حضور به موقع در کلاس ۲- آمادگی لازم برای پاسخگویی به سوالات مرتبط با جلسه قبل

نحوه ارزیابی دانشجو: ۱- حضور و غیاب ۲- فعالیت کلاسی ۳- آزمون کتبی

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	آشنایی با برخی اصطلاحات تغذیه ای
۲	کربوهیدراتها ، تقسیم بندی ،نقش و اهمیت آنها در تغذیه
۳	فیبرها ،تقسیم بندی ،نقش و اهمیت آنها در تغذیه
۴	چربیها ،تقسیم بندی ،نقش و اهمیت آنها در تغذیه
۵	پروتئینها ،تقسیم بندی ، نقش و اهمیت آن در تغذیه
۶	ویتامینها ،انواع و تفاوتهای بین آنها
۷	ویتامین های محلول در آب (ب ۱ و ب ۲)
۸	ویتامینهای محلول در آب (ب ۳ ، ب ۶)
۹	ویتامینهای محلول در آب (اسید فولیک ، کوبالامین)
۱۰	ویتامینهای محلول در آب (اسید آسکوربیک)
۱۱	ویتامینهای محلول در چربی (ویتامین آ و ویتامین د)
۱۲	ویتامینهای محلول در چربی (ویتامین ای و ویتامین کا)
۱۳	مواد معدنی ،نقش و اهمیت ،تقسیم بندی
۱۴	ماکرو مینرالها (کلسیم و فسفر)
۱۵	میکرو مینرالها (آهن)
۱۶	میکرو مینرالها (مس و روی)
۱۷	میکرو مینرالها (ید و فلوئور)

منابع درسی: لطفا طبق اصول رفرنس نویسی و کامل نوشته شود.

Mahan L K , Escott -Stumps . Krause's Food , Nutrition and Diet Therapy .

Garrow J S , James WPT , Ralph A . Human Nutrition and Dietetics.

Maurice E, Shils , James A .Modern Nutrition in Health and Disease

اصول تغذیه رابینسون آخرین ویرایش

نام درس: فیزیک عمومی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۱۷

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

دروس پیشنیاز: ندارد

شرح درس: پدیده های فیزیکی و مباحث مربوط به آن بدون تردید با سلامتی انسان و کیفیت زندگی آنها رابطه تنگاتنگ دارد. در این در این پدیده ها از جمله مباحث مربوط به ارتعاشها، صوت، نور، اشعه، دما، رطوبت، فشار و غیره و ارتباط آنها با سلامتی انسان مورد بحث قرار می گیرد.

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با پدیده های فیزیک که با سلامتی انسان و کیفیت زندگی آنها رابطه تنگاتنگ دارد.

اهداف اختصاصی:

بر اساس حیطه های شناختی، نگرشی، مهارتی نوشته شود. در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی:

۱. دانشجو کمیت های اصلی فیزیک و یکاهای آن را بداند.
۲. دانشجو مفهوم بردار و قوانین بردارها را بیان کند.
۳. دانشجو سرعت و شتاب لحظه ای و میانگین را توضیح دهد.
۴. دانشجو مفهوم نیرو را بداند.
۵. دانشجو فشار در گازها و مایعات و انواع فشارسنج ها را توضیح دهد.
۶. دانشجو دما و گرما و انواع دماسنج را توضیح دهد.
۷. دانشجو روش های مختلف انتقال گرما را بیان کند.
۸. دانشجو فیزیک صوت را توضیح دهد.
۹. دانشجو مبانی فیزیک نور را بداند.
۱۰. دانشجو انواع اشعه را توضیح دهد.

حیطه نگرشی:

۱. دانشجو از کاربرد واحدهای اندازه گیری و کمیت های اصلی فیزیک سوال بپرسد.
۲. دانشجو به مفهوم بردار و قوانین بردارها واکنش نشان دهد.

۳. دانشجو از سرعت لحظه ای و شتاب لحظه ای و میانگین سوال بپرسد.

۴. دانشجو به مفهوم نیرو و کاربرد آن واکنش نشان دهد.

۵. دانشجو به کاربرد انواع دماسنج ها و فشار سنج ها واکنش نشان دهد.

۶. دانشجو به مفهوم فیزیک نور و انواع اشعه واکنش نشان دهد.

حیطه مهارتی:

۱. دانشجو قادر است سرعت و شتاب لحظه ای را محاسبه کند.

۲. دانشجو قادر است نیروها و قوانین بردارها را محاسبه کند.

۳. دانشجو قادر است فشار در گازها و مایعات را محاسبه کند.

چگونگی فعالیت استاد: تدریس، امتحان، پاسخگویی به سوالات دانشجویان

شیوه تدریس: سخنرانی، حل مسئله، پرسش و پاسخ

وسایل کمک آموزشی: تخته، پاورپوینت، اسلاید

نحوه ارزشیابی دانشجو: کوییز، پرسش و پاسخ، امتحانات میان ترم و پایان ترم

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	کمیت های فیزیک
۲	بردارها و قوانین آنها
۳	سرعت و شتاب میانگین
۴	سرعت و شتاب لحظه ای
۵	انواع نیروها
۶	قوانین نیروها
۷	فشار در گازها و مایعات
۸	انواع فشارسنج ها و کاربرد آن
۹	دما و گرما
۱۰	انواع دماسنج ها
۱۱	روش های مختلف انتقال گرما
۱۲	مبانی فیزیک صوت
۱۳	کاربرد فیزیک فراصوت در پزشکی
۱۴	مبانی فیزیک نور
۱۵	قوانین بازتابش و شکست نور
۱۶	انواع اشعه

منابع درسی:
 ۱- فیزیک هالیدی-رزنیک
 ۲- فیزیک برای علوم زیستی مترجم محمود بهار

نام درس: فارماکولوژی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردان بهداشت خانواده

دروس پیش نیاز: تشریح و فیزیولوژی

شرح درس: از آنجائی که دانشجوی باید با انواع واشکال داروهاو اثرات و عوارض آنها آشنا باشد در این در اشکال داروئی، استفاده بجا از دارو، عوارض داروها، ضد عفونی کننده ها و روش اثر داروها در بدن انسان و کاربردهای مختلف داروئی را فراخواهد گرفت.

هدف کلی:

کلیات داروشناسی، فارماکوکینتیک شامل جذب، توزیع، متابولیسم، دفع، شناسایی تئوری گیرنده و تعاریف مربوطه، انواع عوارض جانبی داروها، تداخلات دارویی، شناخت اشکال مختلف داروها و روشهای تجویز دارو، شناخت و معرفی داروهای موثر بر سیستم اعصاب خودکار شامل کلینرژیک انتی کلینرژیک، آدرنرژیک و آنتی آدرنرژیک، معرفی داروهای ضد فشارخون، داروهای مدر، داروهای موثر بر نارسایی و آریتمی قلبی وضد آنژین، داروهای ضد انعقاد، داروهای کاهش دهنده.

اهداف اختصاصی:

بر اساس حیطه های شناختی و نگارشی، مهارتی نوشته شود.

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود.

حیطه شناختی

۱. مفاهیم اولیه و اصطلاحات داروشناسی را تعریف کند.
۲. شناخت و استفاده از اصطلاحات رایج نسخه نویسی
۳. بیماری صرع را توضیح دهد
۴. مکانیسم اثر داروهای بی حس کننده موضعی را توضیح دهد.
۵. انواع داروهای ضد درد را طبقه بندی نماید.
۶. انواع گروههای آنتی بیوتیکی را بشناسد.
۷. طبقه بندی داروهای ضد آریتمی را توضیح دهد
۸. انواع اشکال داروئی و مزایای هر یک را توضیح دهد.

۹. گیرنده های سیستم اعصاب خودکار و عملکرد آگونیستها و آنتاگونیستهای آنها را توضیح دهد.
۱۰. داروهای فعال کننده آدرنرژیک و کاربرد آنها را توضیح دهد.
۱۱. داروهای مهار کننده آدرنرژیک و کاربرد آنها را توضیح دهد
۱۲. مکانیسم داروهای آنتی هیپرتانسیو را بشناسد

حیطه نگرشی:

- ۱- در بحث های گروهی فعالانه شرکت نماید.
- ۲- در ارتباط با موضوعات مطرح شده در کلاس سؤال نماید.
- ۳- پس از یادگیری هر موضوع جدید، بتواند جایگاه آن را نسبت به یادگیری موضوعات قبلی مشخص نماید.

حیطه مهارتی

- ۱- دستورات دارویی را به روشهای مختلف(خوراکی، موضعی، استنشاقی و تزریقی) اجرا نماید.
- ۲- انواع داروها را طبقه بندی نماید

چگونگی فعالیت استاد :

- ۱- حضور به موقع در کلاس، ۲- انجام حضور و غیاب در ابتدای کلاس ۳- پرسش و پاسخ از مباحث جلسه قبل ۴- در صورت لزوم ارائه تکلیف برای جلسه بعد

شیوه تدریس:

سخنرانی همراه با بحث گروهی و پرسش و پاسخ ، ارائه اسلاید . کنفرانس دانشجویان

وسایل کمک آموزشی:

کامپیوتر ، دیتا پروژکتور ، وایت برد ، پمفلت

چگونگی فعالیت دانشجو:

حضور فعال و مشارکت فعال در کلاس
شرکت در بحث و پرسش و پاسخ

تکالیف دانشجو:

کنفرانس افراد متقاضی - ایفای نقش

نحوه ارزیابی دانشجو:

- ✓ فعالیت دانشجو
- ✓ حضور و غیاب
- ✓ امتحان میان ترم
- ✓ امتحان پایان ترم

رئوس مطالب

ردیف

کلیات فارماکولوژی

۱

ادامه کلیات فارماکولوژی

۲

فارماکودینامیک و فارماکوکینتیک	۳
آشنائی با داروهای سیستم اعصاب خودکار	۴
آشنائی با سیستم آدرنرژیک و داروهای موثر بر آن و دارودرمانی بیماری هیپرتانسیون	۵
آموزش فارماکولوژی داروهای مورد مصرف در درمان آریتمی	۶
آشنائی با داروهای موثر بر CNS	۷
آشنائی با داروهای ضد تشنج و شل کننده عضلانی	۸
آشنائی با داروهای بی حسی موضعی	۹
آشنائی با داروهای بیهوشی عمومی	۱۰
آشنائی با داروهای ضد درد	۱۱
دارودرمانی افسردگی و سایکوز	۱۲
آشنائی با انواع آنتی بیوتیک ها	۱۳
آشنایی با داروهای گوارش	۱۴
تداخلات دارویی	۱۵
ویتامین ها و املاح	۱۶
رفع اشکال و جمع بندی	۱۷

منابع درسی:

۱. فارماکولوژی برای رشته های پرستاری، مامائی، بهداشت، اتاق عمل، فارماکولوژی برای پرستاران ، انتشارات ارجمند
۲. اصول فارماکولوژی، دکتر علی نوری، انتشارات ارجمند
۳. داروشناسی در پرستاری و مامایی، دکتر فاطمه خدایی و دکتر مهران علیاری.
۴. فارماکولوژی کاتزونگ

نام درس: کلیات و اصول اپیدمیولوژی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری / ۰/۵ واحد عملی

ساعت: ۴۳

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

پیشنیاز: ندارد

شرح درس: شناخت عوامل موثر وزمینه ساز بیماریها و راههای پیشگیری، مبارزه، کنترل، حذف و ریشه کنی آنها بدون آگاهی از مبانی، اصول و کلیات اپیدمیولوژی امکان پذیر نیست.

دانشجویان با مطالعه این درس با اهداف و کاربردهای اپیدمیولوژی، مبانی بیماری زایی، مفاهیم شاخص و نسبت ها و ابتلا و مرگ و میر، میزانهای باروری و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و روشهای کشف بیماری در جامعه آشنا خواهد شد.

هدف کلی: اپیدمیولوژی یکی از دروس پایه بهداشت عمومی و بهداشت خانواده است که با آن جهت درک کلیه فعالیتهای بهداشتی از قبیل مبارزه با بیماریهای واگیر و غیر واگیر و خدمات بهداشتی و غیره ضرورت دارد.

اهداف اختصاصی: بر اساس حیطه های شناختی و نگرشی، مهارتی نوشته شود.

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود.

حیطه شناختی

۱- آشنایی فراگیر با تعریف، کاربردها، تاریخچه و مفاهیم اپیدمیولوژی

۲- شناخت عوامل موثر در وضع بیماری در جامعه (عوامل بیماریزا، میزبان، محیط)

۳- درک و به کار بستن نحوه انتقال بیماریها، تشخیص اپیدمی و روش کنترل آن

۴- درک مفاهیم بروز بیماریها، اندازه های سلامت و بیماری و دستگاه مراقبت از سلامت را درک کند

۵- اندازه های بیماری را محاسبه و تفسیر نماید

۶- درک مفهوم تاریخچه طبیعی و پیش آگهی بیماری

۷- شناسایی و بکار بستن طبقه بندی انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی

۸- درک و بکار بستن نحوه اندازه گیری خطر

۹- درک تفاوت بین ارتباط، علیت و اصول هیل

۱۱- شناسایی معیارهای روایی آزمون های تشخیصی

۱۲- محاسبه شاخص های اعتبار و روایی آزمونها و برقراری ارتباط بین آنها، و اصول غربالگری بیماریها

حیطه نگرشی

۱- به شناخت و تجزیه و تحلیل عوامل موثر در وضع بیماری در جامعه (عوامل بیماریزا، میزبان ، محیط)، به منظور کنترل بیماریها باور دارد.

۲- با به کار بستن دانش نحوه انتقال بیماریها، در تشخیص اپیدمی و روش کنترل آن باور دارد

۳- با بکارگیری شاخص ها و میزانهای ابتلا و مرگ در تعیین وضعیت سلامت و بیماری، و مراقبت از سلامت در جامعه مورد نظر باور دارد

۴- به محاسبه دقیق اندازه های بیماری و مرگ جهت برنامه ریزی های مدیریتی و اجرایی در حوزه سلامت معتقد است.

۵- به تعیین تاریخچه طبیعی و اندازه های همچون مدت بقا بمنظور تفسیر دقیق تر بیماریها از نظر پیش آگهی درست بیماری ها در حوزه بالینی باور دارد

۶- باور دارد که تنها با بکار بستن روش های مناسب طراحی تحقیق و انواع مطالعات در تحقیقات علوم پزشکی ، توسعه و ارتقا سلامت میسر خواهد شد.

۷- معتقد است که پس از تعیین و بکار بستن اندازه های خطر قادر به درک تفاوت بین ارتباط ، علیت و اصول هیل خواهیم شد

۸- باور دارد که با شناسایی معیارهای روایی آزمون های تشخیصی و محاسبه شاخص های اعتبار و روایی، قادر به انتخاب مناسبترین روشهای تشخیصی و درمانی خواهیم شد.

حیطه مهارتی

۱- قادر است مفاهیم اپیدمیولوژی را در تعیین نحوه انتقال بیماریها، تشخیص اپیدمی و روش کنترل آنها بکار بگیرد

۲- اندازه های ابتلا و مرگ را بخوبی محاسبه مینماید

۳- با بهره گیری از اندازه های ابتلا و مرگ و با شناختی که از تاریخچه طبیعی هر بیماری دارد پیش آگهی علمی و درستی از آن بیماری اعلام می دارد.

۴- درک مفهوم تاریخچه طبیعی و پیش آگهی بیماری

۵- قادر است متناسب با سوالات و فرضیات تحقیق در حیطه های مختلف پزشکی نوع مطالعه مورد نیاز را مشخص و طراحی لازم را انجام دهد.

۶- با بکار بستن اندازه های خطر، و منطق های موجود از جمله اصول هیل، قادر است نوع رابطه بین عوامل خطر مفروض و پی آمد یا بیماری مورد نظر مشخص نماید.

۷- با مهارت شاخص های اعتبار و روایی آزمون های تشخیصی و غربالگری بیماری پیش فرض را محاسبه و مورد ارزشیابی قرار میدهد.

۸- با انتخاب یک بیماری شایع، مراحل بررسی ، کنترل و گزارش دهی اپیدمی بیماری مورد نظر را تدوین و پیشنهاد نماید.

چگونگی فعالیت استاد: تدوین طرح درس و تهیه محتوای درس، آماده سازی پاورپوینت و اسلاید های آموزشی برای هر جلسه بر اساس اهداف درس

شیوه تدریس: سخنرانی و پرسش و پاسخ

وسایل کمک آموزشی: کامپیوتر و پروژکتور

چگونگی فعالیت دانشجو: گوش دادن به مطالب عرضه شده در کلاس و مشارکت در بحث ها بر اساس سوالات مطرح شده در چاقوب اهداف درس

تکالیف دانشجو: مطالعات قبلی بر اساس اهداف و منبع درسی معرفی شده

نحوه ارزیابی دانشجو: رعایت نظم و حضور مرتب در کلاس طبق برنامه، مشارکت فعال دانشجو در فرایند آموزش، حسب ضرورت امتحان کوییز، و امتحان کتبی پایان ترم

جدول زمانبندی درس:

ردیف	رئوس مطالب
۱	تاریخچه و مسیر تغییرات تعریف اپیدمیولوژی دامنه فعالیت اپیدمیولوژی و کاربرد اپیدمیولوژی
۲	واژه های متداول اپیدمیولوژی مفهوم گذار اپیدمیولوژیک
۳	شناخت عوامل موثر در وضع بیماری در جامعه (عوامل بیماریزا، میزبان ، محیط)
۴	توجیه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژی و مدل های اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژی شبکه علیت مدل چرخ)
۵	تقسیم بندی فاکتور های اپیدمیولوژیک بر حسب زمان مکان و شخص (مفهوم ارتباط و علیت) هیپوتز و روشهای تدوین آن
۶	سطوح پیشگیری (تعاریف - مثالها - اهداف)
۷	شاخصهای بهداشتی و کاربرد های آن در اپیدمیولوژی و بهداشت شامل: مفهوم (proportion, Ratio, Rate) و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی میزانهای ابتلا و میزانهای مرگ
۸	کوئیزو بحث در مورد سرفصل های تدریس شده
۹	منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی
۱۰	غربالگری و نقش آن در کشف بیماریها و حفظ سلامت مردم
۱۱	مفهوم ارتباط و علیت در انیدمیولوژی
۱۲	انواع مطالعات اپیدمیولوژیک شامل: مطالعات مشاهده ای : توصیفی
۱۳	مطالعات مشاهده ای تحلیلی (مورد شاهدهی)
۱۴	مطالعات مشاهده ای تحلیلی (کوهورت)
۱۵	مطالعات مداخله ای
۱۶	تعاریف ، انواع ، مراحل بررسی ، کنترل و نحوه گزارش دهی اپیدمیها
۱۷	نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات

منابع درسی:

- ۱- لیون گوردیس، ترجمه حسین صباغیان و کورش هلاکویی نایینی. انتشارات گپ. ویراست ششم. تهران . ۱۳۹۹
- ۲- اصول اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران - دکتر غلامحسین صدی - انتشارات کنکاش ۱۳۹۵

نام درس: روانشناسی و بهداشت روان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی ناپيوسته گروه آموزشی بهداشت

دروس پیشیناز: ندارد

شرح درس: با توجه به این که سلامت را برخورداري از رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی تعریف می کنند با نظر به اهمیت بهداشت روانی در سلامت انسان آشنایی با اصول و قواعد روانشناسی و اختلالات شخصیتی و نیز اطلاع از عوامل تهدید کننده سلامت روان و نقش سطوح ۳ گانه پیشگیری در دوری از این عوامل و برنامه های کشوری در این زمینه میتواند مفید باشد.

هدف کلی: آشنایی با ملاک های رفتار مطلوب و شخصیت سالم ، آشنایی با الگو ها و کارکردهای آرمانی در انسان آشنایی دانشجویان با اصول، مبانی و قواعد روانشناسی و آشنایی با مفاهیم بهداشت روانی.

اهداف اختصاصی: بر اساس حیطه های شناختی، نگرشی و مهارتی نوشته شود.

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی:

۱- رابطه روانشناسی با بهداشت روان را شرح دهد.

۲- تاریخچه مختصری از روانشناسی را شرح دهد.

۳- تأثیر روانشناسی و بهداشت روان در زندگی فردی و اجتماعی انسان را شرح دهد.

۴- دیدگاههای مختلف شخصیت را بیان کند.

۵- تأثیر متقابل سلامت روانی و سلامتی جسمی را شرح دهد.

حیطه نگرشی:

۱- هیجانات مهم انسان را طبقه بندی کند.

۲- در بحث های گروهی فعالانه شرکت نماید.

۳- نیازهای اساسی انسان را با توجه به بهداشت روان طبقه بندی کند.

۳- در ارتباط با موضوعات مطرح شده در کلاس سؤال نماید.

۴- پس از یادگیری هر موضوع جدید، بتواند جایگاه آن را نسبت به یادگیری موضوعات قبلی مشخص نماید.

حیطه مهارتی (عملکردی):

۱- بهره هوشی را محاسبه کند.
۲- اختلالات روانی را طبقه بندی کند.
۳- نظریه های رشد روانی و اجتماعی را با هم مقایسه کند.
۴- سطوح پیشگیری را تفسیر کند.

چگونگی فعالیت استاد: حضور و غیاب ، ارزشیابی (میان ترم و کوئیز)
شیوه تدریس: سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ، بحث کلاسی
وسایل کمک آموزشی: وایت برد ، ویدئوپروژکتور، کامپیوتر

چگونگی فعالیت دانشجو: حضور به موقع و حضور فعال در کلاس ، شرکت منظم در ارزشیابی ها
تکالیف دانشجو: انجام تحقیق و کنفرانس
نحوه ارزیابی دانشجو: مرحله ای و تکوینی: فعالیت دانشجو، انجام تکالیف ، حضور و غیاب ۳۰ درصد از نمره نهایی، کوئیزهای انجام شده: ۲۰ درصد از نمره نهایی، امتحان پایان ترم ۵۰ درصد از نمره نهایی

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	جلسه اول: عنوان مبحث: ماهیت و مبانی روانشناسی: خاستگاه تاریخی روانشناسی. روانشناسی اهمیت و فواید آن
۲	جلسه دوم: عنوان مبحث: رویکردهای معاصر در روانشناسی: رویکرد زیست شناختی ، رویکرد رفتاری ، رویکرد شناختی ، رویکرد روانکاوی، رویکرد پدیدار شناختی
۳	جلسه سوم: عنوان مبحث: فرایندهای رشد زیستی: مبانی زیست شناختی روانشناختی، تاثیر وراثت بر رفتار فرد ، خاستگاه زیستی پرخاشگری به عنوان یک نابهنجاری رفتاری
۴	جلسه چهارم: عنوان مبحث: رشد روانی و رشد اجتماعی: مراحل رشد روانی نظریه ی مرحله ای پیازه ، مفهوم خلق و خو رفتار اجتماعی اولیه ، مفهوم دلبستگی، نقش سرشت و تربیت در رشد روانی
۵	جلسه پنجم: عنوان مبحث: پیشگیری از بروز اختلالات و بیماری های روانی : سطوح سه گانه پیشگیری
۶	جلسه ششم: عنوان مبحث: هویت جنسیتی و نقش آموزش جنسیتی: مفهوم هویت جنسیتی، نقش آموزی جنسیتی، نقش آموزش جنسیتی از دیدگاه روانکاوی، نقش آموزش جنسیتی بر اساس نظریه ی یادگیری اجتماعی
۷	جلسه هفتم: عنوان مبحث: هوش و انواع آن: مفهوم توان هوشی ، روش های اندازه گیری هوش، انواع هوش و مفهوم هرکدام، اثر توارث و محیط بر هوش.
۸	جلسه هشتم (میان ترم): عنوان مبحث: نظریه های مختلف در باب هوش: نظریه هوش چندگانه گاردنر، نظریه هوش و رشد شناختی آندرسن نظریه سه وجهی اشتبرگ

۹	جلسه نهم: عنوان مبحث: شخصیت: مفهوم شخصیت، عوامل زیستی و اجتماعی شخصیت، رشد شخصیت بر اساس نظر فروید، تیپ های شخصیتی و برخی روش های سنجش آن
۱۰	جلسه دهم: عنوان مبحث: شخصیت از دیدگاه های مختلف: شخصیت از دیدگاه رویکرد روانکاوی، رویکرد رفتارگرایی در خصوص شخصیت، مفهوم شخصیت از منظر رویکرد انسانگرایی، مفهوم شخصیت از منظر رویکرد شناختی
۱۱	جلسه یازدهم: عنوان مبحث: سلامت روان و مقابله با عوامل خطر: نقش رویدادهای تنش زا به عنوان یکی از مهمترین عوامل خطر در سلامت روان مختلف، واکنش های مختلف روانشناختی به عوامل خطر و یا فشار روانی، واکنش های فیزیولوژیایی به عوامل خطر و یا فشار روانی
۱۲	جلسه دوازدهم: عنوان مبحث: مهارت های مقابله با عوامل خطر بروز اختلالات روانی: مهارت های مقابله ای مساله مدار، مهارت های مقابله ای هیجان مدار، انواع مکانیسم های دفاعی در برابر عوامل خطر زا
۱۳	جلسه سیزدهم: عنوان مبحث: نقش معنویت در سلامت روان: مفهوم معنویت، نقش معنویت در سلامت روان
۱۴	جلسه چهاردهم: عنوان مبحث: روانشناسی نابهنجاری: نابهنجاری و مفهوم آن، رفتار نابهنجار در بعد روانی و معمول ترین ملاک های آن، نمونه هایی از رفتارهای نابهنجار در جامعه
۱۵	جلسه پانزدهم: عنوان مبحث: اختلالات اضطرابی: اختلال وحشت زدگی و روش های شناخت آن، اختلال هراس و روش های شناخت آن، اختلال وسواس فکری و روش های شناخت آن.
۱۶	جلسه شانزدهم: عنوان مبحث: اختلالات خلقی و هیجانی: افسردگی و اختلال دوقطبی به عنوان مهمترین اختلالات خلقی هیجانی و نشانه های هر کدام، اختلالات خلقی هیجانی از چشم انداز زیستی، شناختی و روانکاوی
۱۷	جلسه هفدهم: عنوان مبحث: اختلالات شخصیت: مفهوم اختلال در شخصیت، مفهوم اختلال در شخصیت جامعه ستیز و روش های شناخت آن، مفهوم اختلال شخصیت مرزی و روش های شناخت آن و سایر اختلالات بارز شخصیت

منابع درسی:

۱- بهداشت روانی، یحیی سید محمدی، ۱۳۹۹، ارسباران

۲- روانشناسی عمومی، گنجی، حمزه، نشر سالوان، چاپ شصت و چهارم، ویرایش ششم، ۱۳۹۲.

۳- زمینه روانشناسی هیلگارد، ریثا ال اتیکسون، ریچارد اتیکسون، ادوارد اسمیت، داریل بم، سوزان هوکسما، انتشارات رشد، چاپ ششم، ۱۳۸۶.

۴- کتاب جامع بهداشت عمومی، فصل دوازدهم، مبحث بهداشت روان، دکتر دکتر مهدی پاک روان نژاد، دکتر مجید صادقی، آخرین انتشار.

۵- کتاب جامع بهداشت عمومی، فصل چهاردهم، مبحث روانشناسی سلامت، دکتر محسن ارجمند، آخرین انتشار.

نام درس: مصون سازی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۱۷

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی-بهداشت خانواده

دروس پیشین: باکتری شناسی و ویروس شناسی

شرح درس: این درس به منظور آگاه کردن دانشجویان از دستگاه ایمنی بخش همچنین مکانیسم های ایمنی بخش بدن و توان تشخیص برای تزریق یا تلقیح به موقع و مناسب واکسن های مختلف و تصمیم گیری در موارد عدم تلقیح آنها و نیز توان انجام تمام واکسیناسیون های رایج در کشور به منظور پیشگیری و کنترل بیماری های واگیر قابل پیشگیری برای دانشجویان رشته مبارزه با بیماریها پیشنهاد شده است.

هدف کلی: آشنایی دانشجویان بادستگاه ایمنی بدن وانواع ایمنی ومصون سازی وچگونگی مصون کردن فرد

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی:

آشنایی کامل با اجزا (سلولها و بافتها)سیستم ایمنی بدن

آشنایی با آنتی ژن و آنتی بادی و آشنایی با انواع پاسخ ایمنی در مقابل انواع آنتی ژن

آشنایی با چگونگی پاسخ سیستم ایمنی ذاتی و اختصاصی یا اکتسابی

آشنایی با تعریف واکسن، نحوه انجام واکسیناسیونها، آشنایی با محل تزریق-مقدارتزریق-موارد منع وعوارض واکسیناسیون-آشنایی با جدول واکسیناسیون در ایران،شرایط نگهداری واکسنهای مختلف در مراکز بهداشت (زنجیره سرما)، کمبودهای ایمنی وانواع ایمونوگلوبولینها (مواردلزوم تجویز-میزان تاثیر-زمان تجویز)

حیطه نگرشی:

۱-در بحث های گروهی شرکت فعال داشته باشد.

۲-در هر کلاس در ارتباط با موضوع کلاس سوال نماید.

۳-بتواند جایگاه آنرا نسبت به یادگیری موضوعات مشخص نماید.

چگونگی فعالیت استاد: ۱- حضور و غیاب. ۲- پرسش از درس قبل و بررسی مسائل و تکالیف دانشجو. ۳- تشکیل گروه در شبکه مجازی معرفی درس جدید و رفع اشکال ۴- طرح سؤال برای سیال سازی ذهن

شیوه تدریس: تدریس حضوری و همراه با پرسش و پاسخ می باشد.

وسایل کمک آموزشی: تهیه پاورپوینت، فیلم آموزشی و فایل های انیمیشن، فایل صوتی مباحث و ارسال در گروه تلگرام

فعالیت و تکالیف دانشجو: دانشجو موظف است هر جلسه آمادگی لازم جهت پاسخ گویی و مرور مطالب گذشته را داشته باشد.

نحوه ارزیابی دانشجو: ۲ نمره کوئیز و ۱ نمره مشارکت فعال دانشجو و حضور و غیاب در طول ترم و ۱۷ نمره پایان ترم منظور میگردد.

توضیحات: در روزهای تعطیل با هماهنگی دانشکده جبرانی گذاشته می شود.

ردیف	رئوس مطالب
۱	تاریخچه ایمنی شناسی
۲	مروری بر پاسخهای ایمنی
۳	سلول ها سیستم ایمنی
۴	بافت های سیستم ایمنی
۵	ساختار و انواع آنتی بادی ها
۶	عملکرد آنتی بادی ها
۷	ساختار و انواع آنتی ژن ها
۸	پروتئین های فاز حاد و کمپلمان
۹	پاسخهای ایمنی اکتسابی هومورال
۱۰	پاسخهای ایمنی اکتسابی سلولی
۱۱	بیماری های ازدیاد حساسیت تیپ ۱ (آلرژی)
۱۲	بیماری های ازدیاد حساسیت تیپ ۲ و ۳
۱۳	بیماری های ازدیاد حساسیت تیپ ۴ و بیماری های خود ایمن
۱۴	انواع واکسنها
۱۵	آشنایی با جدول واکسیناسیون و نحوه انجام واکسیناسیون
۱۶	تجهیزات لازم برای واکسیناسیون و شرایط نگهداری واکسنهای مختلف
۱۷	موارد منع واکسیناسیون (افراد مبتلا به نقص ایمنی) و عوارض نامطلوب ایمن سازی
	رفع اشکال

منابع درسی:

۱- ایمنولوژی ابولعباس

۲- مبانی سلامت واکسن درسنامه آموزشی وزارت بهداشت

نام درس: بیماری های شایع نوزادان و کودکان و طرق پیشگیری از آن

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعت: ۳۴

مقطع و رشته تحصیلی: کاردانی بهداشت خانواده

دروس پیشنیاز یا همزمان: ندارد

شرح درس:

از آنجا که شاخص های مرگ و میر نوزادان و کودکان از جمله شاخص های توسعه هر کشوری است، دانشجویان با گذراندن این درس با اهمیت مراقبت نوزاد و افتراق نوزاد بیمار از سالم و بیماری هایی که سلامت نوزادان را تهدید می کند و موارد در معرض خطر که نیاز به توجه بیشتری دارند آشنا شده و قادر خواهند بود کودکان را از نظر رشد و نمو و تغذیه آنها با شیر مادر تا شروع تغذیه کمکی و ادامه آن تا سالهای کودکی پایش کنند. دانشجو با شناسایی شایعترین علل مرگ و میر کودکان و تشخیص عفونت های دستگاه تنفسی، گوارش، ادراری، جلدی و عصبی کودکان جهت پیشگیری این بیماری ها و دیگر بیماری هایی که کودک را مستعد ابتلا می کند در راستای کاهش مرگ و میر اقدام می نماید.

هدف کلی:

آگاهی از بیماری های شایع نوزادان و کودکان، توانایی تشخیص علایم غیر طبیعی در یک کودک، توانایی تشخیص ضرورت های ارجاع کودکان بیمار به مراکز بالاتر، توانایی ارائه توصیه های بهداشتی به خانواده کودک بیمار، توانایی شرکت در ارائه خدمات به کودکان بیمار.

اهداف اختصاصی: بر اساس حیطه های شناختی، نگرشی و مهارتی نوشته شود.

در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

۴. نوزاد سالم را تعریف کرده و مشخصات آن را بیان کند.
۵. مراقبت های بعد از تولد نوزادان سالم را توضیح دهد.
۶. در مورد انواع حاملگی های پرخطر و تاخیر رشد داخل رحمی، مطالب مناسبی را ارائه دهد.
۷. یرقان نوزادی (هیپر بیلی روبینمی غیر مستقیم) را توضیح دهد.
۸. ۴ مشخصه زردی فیزیولوژیک را بیان کند.
۹. راههای درمان زردی فیزیولوژیک را نام ببرد.
۱۰. سندرم دیسترس تنفسی یا بیماری غشاء هیالین را همراه با علایم و تظاهرات بالینی و درمان به طور کامل شرح دهد.
۱۱. انواع بیماری های عفونی را در نوزادان بیان کند (سپتی سمی، عفونت های اطراف ناف، افتالمی نوزادی، برفک دهانی).
۱۲. عفونتهای TORCH را نام برده و شرایط پیشگیری و درمان آنها را توضیح دهد.
۱۳. مشکلات بند ناف را در نوزاد بیان کرده و راههای پیشگیری و درمان آنها را توضیح دهد.
۱۴. ناهنجاری های مادرزادی، ارثی و صدمات زایمانی را در نوزادان شرح دهد.
۱۵. مراحل و جنبه های مختلف و عوامل موثر بر رشد و تکامل کودکان را بیان کند.
۱۶. روش صحیح تغذیه با شیر مادر (مزایای تغذیه با شیر مادر، شرایط شیردهی موفق) و تغذیه تکمیلی را به طور کامل شرح دهد.
۱۷. عفونت های تنفسی دوران کودکی (پنومونی، سندرم کروپ) را همراه با راهنماهای مراقبت در منزل بیان کند.
۱۸. شایعترین علل مرگ و میر و ابتلا در نوزادان، بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت نوزادان را شرح دهد.
۱۹. اصول زیربنایی مراقبت از نوزادان را نام ببرد.
۲۰. شایعترین علل مرگ و میر و ابتلا در شیرخواران را بیان کند.
۲۱. بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت کودکان را توضیح دهد.

۲۲. عوامل وقفه در رشد و نمو (شاخص ها، عوامل ایجاد کننده، علایم بالینی، پیشگیری) را شرح دهد.
۲۳. عفونت های شایع در شیرخواران و کودکان نوپا (عفونت های دستگاه تنفسی فوقانی و تحتانی، بیماری های CNS) را توضیح دهد.
۲۴. انواع کم خونی ها را نام برده و علل و راههای پیشگیری و درمان آنها را بیان کند.
۲۵. اختلالات دستگاه گوارشی به خصوص بیماری های اسهالی در کودکان (انواع اسهال و درمان آنها) را شرح دهد.
۲۶. مراقبتها و نحوه برخورد با اورژانس های کودکان و حوادث شایع دوران کودکی (آپاندیسیت، انواژیناسیون، خونریزی گوارشی، غرق شدگی، مننژیت، سوختگی) را توضیح دهد.
۲۷. بیماری های شایع سیستم ادراری در کودکان (عفونت مجاری ادراری، ناهنجاری های مادرزادی سیستم ادراری، سنگ های ادراری) را شرح دهد.
۲۸. بیماری های شایع پوستی در کودکان را توضیح دهد.
۲۹. نحوه برخورد صحیح در مشکلات رفتاری، اجتماعی روانی کودکان را توضیح دهد.
۳۰. اصول زیربنایی مراقبت از کودکان و انجام کمک های اولیه در موارد ضروری را بیان کند.

حیطه نگرشی

۱. اطلاع از مراقبت های بعد از تولد نوزادان سالم را مهم بداند.
۲. دانستن انواع حاملگی های پرخطر و تاخیر رشد داخل رحمی را ضروری بداند.
۳. اهمیت مدیریت و درمان یرقان نوزادی (هیپر بیلی روبینمی غیر مستقیم) را لازم بداند.
۴. به دانستن ضرورت درمان سندرم دیسترس تنفسی یا بیماری غشاء هیالین علاقه نشان دهد.
۵. شناسایی و درمان انواع بیماری های عفونی را در نوزادان لازم بداند. (سپتی سمی، عفونت های اطراف ناف، افتالمی نوزادی، برفک دهانی).
۶. مدیریت نوزاد مبتلا به ناهنجاری های مادرزادی، ارثی و صدمات زایمانی را ضروری بداند.
۷. دانستن مراحل و جنبه های مختلف و عوامل موثر بر رشد و تکامل کودکان را مهم بداند.
۸. داشتن اطلاع در مورد روش صحیح تغذیه با شیر مادر (مزایای تغذیه با شیر مادر، شرایط شیردهی موفق) و تغذیه تکمیلی را ضروری بداند.
۹. آگاهی داشتن از عفونت های تنفسی دوران کودکی (پنومونی، سندرم کروپ) را همراه با راهنماهای مراقبت در منزل را لازم بداند.
۱۰. به دانستن اصول زیربنایی مراقبت از نوزادان علاقه نشان دهد.
۱۱. به دانستن عوامل وقفه در رشد و نمو (شاخص ها، عوامل ایجاد کننده، علایم بالینی، پیشگیری) علاقه نشان دهد.
۱۲. آگاهی از انواع کم خونی ها و علل و راههای پیشگیری و درمان آنها را ضروری بداند.
۱۳. اطلاع داشتن از اختلالات دستگاه گوارشی به خصوص بیماری های اسهالی در کودکان (انواع اسهال و درمان آنها) را مهم بداند.
۱۴. دانستن مراقبتها و نحوه برخورد با اورژانس های کودکان و حوادث شایع دوران کودکی (آپاندیسیت، انواژیناسیون، خونریزی گوارشی، غرق شدگی، مننژیت، سوختگی) را ضروری بداند.
۱۵. به اطلاع از بیماری های شایع سیستم ادراری در کودکان (عفونت مجاری ادراری، ناهنجاری های مادرزادی سیستم ادراری، سنگ های ادراری) علاقه نشان دهد.
۱۶. به دانستن انواع و درمان بیماری های شایع پوستی در کودکان علاقمند باشد.
۱۷. اطلاع از نحوه برخورد صحیح در مشکلات رفتاری، اجتماعی روانی کودکان را ضروری بداند.
۱۸. اطلاع از اصول زیربنایی مراقبت از کودکان و انجام کمک های اولیه در موارد ضروری را مهم بداند.

چگونگی فعالیت استاد:

شیوه تدریس: سخنرانی با کمک وسایل آموزشی، پرسش و پاسخ و بحث گروهی.

وسایل کمک آموزشی: جزوه آموزشی، کتاب درسی، کامپیوتر، وایت بورد، ویدئو پروژکتور

چگونگی فعالیت دانشجو:

۱- حضور مجازی به موقع و فعال در تمام جلسات درس

۲- شرکت در پرسش و پاسخ (پیش آزمون و پس آزمون) و بحث گروهی

۳- پاسخ به سوالات درسی مطرح شده در کلاس جهت جستجوی علمی - پژوهشی

۴- استفاده از منابع و یافته های پژوهشی جدید در تهیه تکالیف

تکالیف دانشجو:

فعالیت پژوهشی در قالب ترجمه یک مقاله علمی پژوهشی، فعالیت های کلاسی در قالب پاسخ به سوالات مطرح شده و کنفرانس کلاسی

نحوه ارزیابی دانشجو:

پایان ترم: ۱۸ نمره از ۲۰

فعالیت پژوهشی در قالب ترجمه یک مقاله علمی پژوهشی: ۲ نمره از ۲۰

فعالیت های کلاسی در قالب پاسخ به سوالات مطرح شده و کنفرانس کلاسی: ۳ نمره (هر کدام ۰/۱ نمره از ۲۰) اضافه بر ۲۰

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	تعطیل رسمی
۲	معرفی طرح درس، مشخصات و تعریف نوزاد سالم، مراقبت های بعد از تولد نوزادان
۳	حاملگی های پرخطر، تاخیر رشد داخل رحمی، یرقان نوزادی (هیپر بیلی روبینمی غیر مستقیم) مشخصات زردی فیزیولوژیک، درمان زردی فیزیولوژیک
۴	سندرم دیسترس تنفسی یا بیماری غشاء هیالین، علائم و تظاهرات بالینی و درمان، بیماری های عفونی، سپتی سمی، عفونت های اطراف ناف، افتالمی نوزادی، برفک دهانی
۵	TORCH، مشکلات بند ناف، ناهنجاری های مادرزادی، ارثی و صدمات زایمانی (شکاف لب و شکاف کام، نقایص دیواره شکم، هیپوسپادیاس و اپی سپادیاس، اسپینابیفیدا، آنانسفالی، میکروسفالی، هیدروسفالی، آنسفالوسل، فتق مادرزادی دیافراگم، انسداد مجاری گوارشی، صدمات زایمانی)
۶	مراحل و جنبه های مختلف رشد و نمو کودک، مبنای و عوامل موثر بر رشد و تکامل، تغذیه با شیر مادر و تغذیه تکمیلی، مزایای تغذیه با شیر مادر، شرایط شیردهی موفق
۷	بیماری های تنفسی در کودکان با تاکید بر عفونت های تنفسی (پنومونی، سندرم کroup، راهنماهای مراقبت در منزل)
۸	شایعترین علل مرگ و میر و ابتلا در نوزادان، بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت نوزادان شامل: وزن هنگام تولد (HBW-LBW)، سن جنینی (Premature - Post mature)، ناهنجاری های شایع مادرزادی در نوزادان، بیماری های کروموزومی و ژنی نوزادان
۹	تشنج نوزادی و عوامل ایجاد کننده آن، هیپوترمی و هیپوترمی نوزادان، اصول زیربنایی مراقبت از نوزادان
۱۰	شایعترین علل مرگ و میر و ابتلا در شیرخواران، بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت شامل: وقفه در رشد و نمو (شاخص ها، عوامل ایجاد کننده، علائم بالینی، پیشگیری)
۱۱	عفونت های شایع در شیرخواران و کودکان نوپا: عفونت های دستگاه تنفسی فوقانی و تحتانی، بیماری های CNS، کم خونی ها
۱۲	اختلالات دستگاه گوارشی، بیماری های اسهالی در کودکان، انواع اسهال، درمان اسهال
۱۳	اورزانس های کودکان و حوادث شایع دوران کودکی (آپاندیسیت، انواژیناسیون، خونریزی گوارشی، غرق شدگی، مننژیت، سوختگی)
۱۴	تعطیل رسمی
۱۵	بیماری های شایع سیستم ادراری در کودکان، عفونت مجاری ادراری، ناهنجاری های مادرزادی سیستم ادراری، سنگ های ادراری
۱۶	بیماری های شایع پوستی در کودکان، مشکلات رفتاری، اجتماعی روانی کودکان (نقش حضور والدین، اختلافات والدین، کودکان سرراهی، کودکان بزهکار، انواع خانواده، شب ادراری، لکنت زبان، دستکاری قسمت های مختلف بدن)
۱۷	مشکلات رفتاری، اجتماعی روانی کودکان (اختلالات مربوط به خوابیدن، اختلالات تغذیه ای، فرار از مدرسه، حسادت، پرخاشگری)، کودک آزاری یا سوءرفتار با کودکان - مراقبت از کودکان و انجام کمک های اولیه در موارد ضروری

منابع درسی:

- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد ۲ و ۳، انتشارات ارجمند، آخرین چاپ.
- بیماری های شایع نوزادان و کودکان، تالیف مینا جوزی، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، ۱۳۸۵.

نام درس: فیزیولوژی و تشریح

تعداد واحد: ۲ ۱/۵ نظری-۰/۵ عملی

نوع واحد: نظری - عملی

ساعت: ۴۳

مقطع و رشته تحصیلی: بهداشت خانواده / کاردانی

دروس پیشیناز: ندارد

شرح درس: مباحث مربوط به تشریح و فیزیولوژی بدن انسان از ارکان علوم پزشکی و بهداشتی است که تمام دانش آموختگان این رشته ها در مباحث دیگر به آنها نیازمند آشنایی با ساختمان عملکرد و ارتباطات بافت های مختلف بدن و نتایج حاصل از این هماهنگی و تاثیر متقابل مورد بحث این درس خواهد بود.

هدف کلی: آشنایی با ساختار اجزا مختلف بدن و فیزیولوژی دستگاه های بدن انسان

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

- ۱ ساختار سلول و عملکرد عضلات را بداند.
- ۲ فیزیولوژی خون و سلول های خونی را بداند.
- ۳ ساختار کلیه و دستگاه دفعی و عملکرد آن را بشناسد.
- ۴ ساختمان بافت های پوششی، عضلانی، همبندی و چربی را بشناسد.
- ۵ ساختمان استخوان و استخوان بندی بدن را بداند.
- ۶ ساختار قلب و عملکرد آن را بشناسد.
- ۷ ساختار دستگاه تنفس و اجزای آن را بشناسد.
- ۸ ساختار و عملکرد دستگاه گوارش را بشناسد.

حیطه نگرشی:

- ۱- در بحث های گروهی فعالانه شرکت نماید.
- ۲- در ارتباط با موضوعات مطرح شده در کلاس سؤال نماید.
- ۳- پس از یادگیری هر موضوع جدید، بتواند جایگاه آن را نسبت به یادگیری موضوعات قبلی مشخص نماید.

حیطه عملکردی:

- ۱- بتواند فشار خون، درجه حرارت بدن، تعداد نبض..... اندازه گیری نماید
- ۲- آزمایشات تعیین گروههای خونی، هماتوکریت، انعقاد خون و..... اندازه گیری نماید
- ۳- ساختار اسکلتی مولاز را تشریح نماید

چگونگی فعالیت استاد: ۱- حضور به موقع در کلاس، ۲- انجام حضور و غیاب در ابتدای کلاس ۳- پرسش و پاسخ از مباحث جلسه قبل ۴- در صورت

لزوم ارائه تکلیف برای جلسه بعد

شیوه تدریس: سخنرانی، پرسش و پاسخ

فعالیت و تکالیف دانشجو: ۱- حضور به موقع در کلاس ۲- آمادگی لازم برای پاسخگویی به سوالات مرتبط با جلسه قبل ۳- انجام تکالیف

نحوه ارزیابی دانشجو: حضور و غیاب و فعالیت کلاسی، آزمون های میان ترم (۵ نمره) و پایان ترم (۱۵ نمره، ۳ نمره عملی و ۱۲ نمره نظری).

ردیف	رئوس مطالب
۱	غشا سلول و مکانیسم های عبور مواد از غشا
۲	پتانسیل استراحت و عمل و مکانیسم ایجاد آن
۳	بافت عضلانی و مکانیسم انقباض عضلات اسکلتی، مکانیسم انقباض عضلات صاف
۴	خون و فیزیولوژی گلبول های قرمز و سنتز و تخریب آن ها
۵	بیماری های مرتبط با گلبول های قرمز
۶	فیزیولوژی گلبول های سفید و پلاکت ها
۷	امتحان میان ترم، فاکتورهای انعقادی و مکانیسم های انعقاد خون
۸	اجزا کلیه، فرآیندهای کلیوی و فیلتراسیون گلومرولی
۹	بازجذب و ترشح مواد، کنترل عصبی و هورمونی حجم و اسمولالیته مایعات بدن
۱۰	ساختمان بافت های پوششی، همبند و چربی
۱۱	بافت عصبی و پوست
۱۲	ساختمان استخوان و استخوان های اسکلت محوری
۱۳	استخوان های اسکلت ضمام (استخوان های اندام فوقانی و تحتانی)
۱۴	ساختار قلب و عملکرد آن
۱۵	ساختار دستگاه گوارش و اجزای آن
۱۶	ترشحات لوله گوارش، فرایند هضم و جذب مواد در قسمت های مختلف لوله گوارش
۱۷	دستگاه تنفس و اجزای آن
۱۸	روزهای تعطیل با هماهنگی دانشکده جبرانی برگزار میشود
۱۹	آزمایشگاه فیزیولوژی (آزمایش تعیین گروه های خونی و سیلان خون)
۲۰	آزمایشگاه فیزیولوژی (آزمایش انعقاد خون، هماتوکریت و اندازه گیری فشار خون)
۲۱	عملی تشریح (مولاژ ساختار اسکلتی - کلیه - قلب)

منابع درسی:

فیزیولوژی پزشکی، دکتر خزاعی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۹۸

یادگیری آناتومی، دکتر حسن زاده، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی قزوین، ۱۴۰۰

آزمایشگاه فیزیولوژی پزشکی، زکيه کشاورزی، نسیبه محمد زاده، انتشارات اندیشه ماندگار، ۱۳۹۶